

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите Асен Манов, Милчо Костов, Станислав Димитров и Николай Павлов по конституционно дело № 25 от 1992 г.

Пред Конституционния съд е предявено искане на група от 51 народни представители за обявяване на противоконституционност на чл.5 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание /ПОДНС/. С определение от 21 октомври 1992 г. Конституционният съд прие искането за допустимо както с оглед на субектната легитимация на предявителите на искането, така и с оглед на предметните му характеристики. Оспорена е конституционността на акт на Народното събрание по точния смисъл на чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

В разменените писмени становища, представени в процеса, са ясно оформени и обосновани двете схващания на страните по конституционноправния спор. Касае се за спор относно възможността /уредена в чл.5 от ПОДНС/ за предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание и по-точно - за възможността правната уредба на прекратяването на този мандат /председател на Народното събрание/ да се съдържа в друг нормативен акт извън самата Конституция.

Публичноправният статут на председателя на Народното събрание се състои от два мандата - единият мандат произтича от избора му за народен представител, а вторият - от избора му за председател на законодателния корпус /чл.76, ал.3 от Конституцията/. Тези два мандата, съсредоточени в едно лице, се намират в определено съотношение, което трябва да бъде описано **въз основа на**

конституционните норми, за да се избегнат спорове, подобни на този, който се разглежда в конституционно дело № 25 от 1992 г.

Първичният мандат произтича от избора на председателя на Народното събрание за народен представител. Този мандат е **първичен**, защото само въз основа на него може да бъде конституиран вторият мандат - мандатът на председател на Народното събрание. **Вторият мандат** предпоставя първия, зависи от валидността на първия и се прекратява при прекратяването на първия. Не е необходимо да се доказва, че ако бъде прекратен мандатът на народния представител, избран за председател на Народното събрание, на някое от основанията по чл.72, ал.1 от Конституцията, ео ipso се прекратява и мандатът му на председател на Народното събрание. Поради простото обстоятелство, че не може да бъде председател на Народното събрание лице, което не е народен представител, което е престанало да бъде народен представител. Затова и Конституцията не урежда такива основания за прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание, които са и основания за прекратяване на мандата на народния представител. **Това е твърде елементарен извод, но очевидно той трябва да се напомни, за да не се търси и открива правна уредба на прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание в нормативен акт извън Конституцията.** Тази изходна позиция относно съотношението между правната уредба на двата мандата показва, че **нормите, които регулират прекратяването на двата мандата са от един порядък - те са норми на Конституцията.**

И тук трябва да се постави и следващият въпрос - не е ли все пак възможно да се предвидят основания за прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание, които са различни от

основанията за прекратяване на мандата на народния представител. С други думи, може ли да се прекрати мандатът на председателя на Народното събрание, като същият запази мандата си на народен представител, т.е. да слезе от председателската маса на банките на редовите народни представители?

Положителен отговор на този въпрос може да даде **само Конституцията с ясни и изрични разпоредби, които прекратяват мандата на председателя на Народното събрание, без да прекратят мандата му на народен представител.** След като вече по силата на вот на Народното събрание двата мандата - депутатският и председателският, са обединени в едно лице /чл.76, ал.3 от Конституцията/, **отделянето на двата мандата като принципна възможност и по основания може да бъде уредено пак в самата Конституция.**

И така, можем да обобщим. Прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание е възможно по ред и условия, предвидени в самата Конституция, защото:

а/ учредяването на председателския мандат е уредено самостоятелно и отделно от първичния депутатски мандат /чл.76, ал.3 от Конституцията/;

б/ Конституцията в чл.77, ал.1 възлага упражняването на публичноправни функции на председателя на Народното събрание и **само с норма от същия порядък** тези функции могат да му бъдат отнети;

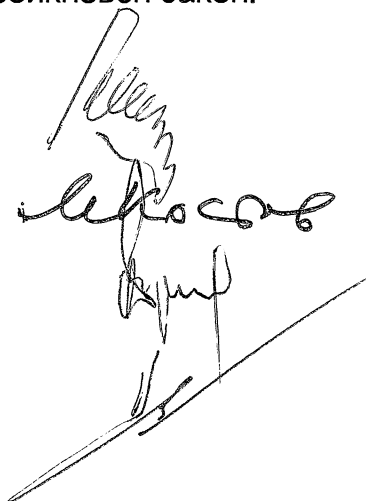
в/ Във всички случаи, при които е допусната възможност за **предсрочно прекратяване на публичноправен мандат**, това е предвидено в конституционни норми /народни представители,

конституционни съдии, съдии, следователи и пр./; предсрочното прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание не може да се урежда в обикновен закон, в гласуван от Народното събрание правилник и др.под. нормативни актове.

А от всичко това следва, че **нормата на чл.5 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание е противоконституционна и тази противоконституционност трябва да бъде обявена с решение на Конституционния съд.**

Възможността, редът и условията за предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Народното събрание могат да бъдат предвидени и уредени на основание чл.153и следв. от Конституцията. Липсата на правна уредба в Конституцията не може да се запълва по друг начин. Особено недопустимо е конституционноправна материя да се прехвърля за уреждане или доуреждане в обикновен закон.

13 ноември 1992 г.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Васил', written over a diagonal line.